

JÓŠIJÁŠOVA OBNOVA

I. ČTENÍ Z BIBLE

2. Paralipomenon 34,1–3.8–9.14–32

II. ČTENÍ Z BIBLE

2. Královská 23,25

Nebyl mu podoben žádný král před ním, který by se obrátil k Hospodinu celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou a činil vše podle zákona Mojžíšova. A ani po něm nepovstal žádný jemu podobný.

KÁZÁNÍ

Velice vysoce hodnotí Bible krále Jóšijáše. Život většiny ostatních králů shrnuje jinak: „Páchal to, co je zlé v Hospodinových očích.“ Přitom mnozí z těch králů byli velmi úspěšní politicky, vojensky, ekonomicky. Bůh ale hodnotí život člověka podle docela jiných kritérií než je moc, úspěch, sláva, majetek. Obrátit se k Hospodinu celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou a jednat podle jeho zákona, na tom záleží. A přesně takový byl král Jóšijáš.

Pro souvislost připomenou, že vládl v Jeruzalémě v letech 640-609. Sousední Izraelské království v té době už několik desetiletí neexistuje. Za Jóšijášova pradědy Chizkijáše je 721 dobyli Asyřané. Ohrožovali tenkrát i Jeruzalém, ten Bůh ale díky Chizkijášovým modlitbám zachránil (jak jsme slyšeli minulou neděli). Teď Judsko začínají ohrožovat Babylóňané, kteří 586, necelé čtvrtstoletí po Jóšijášově smrti, zničí Jeruzalém a s ním zaniká i Judské království.

1.

Jóšijáš nastupuje na trůn po 45 letech vlády svého děda Menašeho a dvouleté vládě svého otce Amóna. Skoro půlstoletí vládl král Menaše, jemuž byla víra v Boha a láska k jeho pravdě leda pro smích. Krále, o němž je napsáno, že svedl Boží lid k hříchu tak, že „prováděli ještě horší věci než národy, které Hospodin před syny Izraele vyhubil“ (2Pa 33,9 B21). A jeho syn Amón byl úplně stejný.

Toto hodnocení ovšem vyvolává otázku nad celou existencí Božího lidu. Izrael vznikl z poslušnosti Boží vůle. Být věrný Bohu Abrahamovu, Izákovu a Jákobovu, to byl základ jeho existence. Nyní tento základ svého bytí opustil. Ztratil důvod vůbec existovat.

Proto Bůh posílá proroky, aby vyřídili: „Toto praví Hospodin: Vydrhnu Jeruzalém, jako se vydrhne mísa, vydrhne se a překlopí. Zavrhnu pozůstatek svého dědictví, vydám je do rukou jejich nepřátel...“ (2Kr 21,13).

Ztratit důvod a smysl své existence. Co horšího může potkat jedince, společnost, dokonce i církev. Nemít důvod, proč tu ještě dále být. Pán Ježíš to vyjádřil slovy, že když sůl ztratí svou slanost, nehodí se už k ničemu a musí se vyhodit (Mt 5,13). Slanost Izraele byla v jeho poslušnosti Bohu.

Slaností církve je ve věrnosti Pánu Ježíši Kristu, jeho slovu, jeho pravdě. Jestliže to ztratíme, nemáme žádný smysl dál tu jako církev být. Smyslem církve není zachovávat staré zvyky a obyčeje a být něco jako folklórní kroužek. Církev není muzeum, kde se uchovávají a vystavují staré věci. Ani památkový úřad, který se stará o staré budovy. Ani kulturní agentura, která pořádá koncerty a výstavy.

Smysl církve je jiný, je v jejím poslání, v její věrnosti Ježíši. Jestliže to ztratíme, jestli naše dnešní víra nebude žhavá víra, jestli ztratíme svou slanost, nač tu ještě být?!

2.

Uběhlo půlstoletí bezsmyslné existence a na trůn dosedá osmileté dítě. Jóšijášovi je osm let. Nastupuje předčasně poté, co byl jeho otec zavražděn. Víra je rozvrácená, lidé odvedeni od Boha.

A tento osmiletý chlapec začne toužit po Bohu a hledat ho. Je mu 16 let, když to s Bohem začne brát úplně vážně a naplno. A o čtyři roky později začíná s velikou obnovou celého království.

Často slyšíme i říkáme, že víra se nedědí po rodičích. Chceme tím vysvětlit, proč tak mnohé děti věřících rodičů od víry odpadly. Možná si každý z vás někoho takového vybavíte. A jistě to tak je, že víra se nedědí. Ale ono je zapotřebí říkat a slyšet také druhou věc: Ani nevěra se nedědí, ani po rodičích, ani po prarodičích.

Jestli mohl Jóšijáš něco podědit, byla to nevěra a pokračování v cestě bez Boha a proti Bohu. A on to nepodědil.

Chápu ten příběh jako slovo velikého zaslíbení a naděje pro dnešní dny. Mnozí křesťané nařikají a stýskají si, že děti a vnuci lidí z církve nepodědili víru – protože se zdědit nedá. A že děti a vnuci těch, kteří nevěří, naopak podědili jejich nevěru.

Jenomže: ani nevěra se nedědí. A ti, jejichž rodiče a prarodiče nevěří, můžou začít dělat to, co Jóšijáš: můžou začít hledat Boha. Právě proto, že ani nevěra se nedědí.

Leckdy tím lidé argumentují to: „Já jsem z nevěřící rodiny. Už několik generací. Mně k tomu nikdo nikdy nevedl.“ A říkají to, jako by se s tím nedalo nic udělat. Je na to jednoduchá odpověď: Nevěra se nedědí.

Bůh může způsobit zázrak. Zázrak, že se lidé z nevěřících – a třeba po generace nevěřících rodin – začnou dotazovat na Boha a začnou hledat jeho vůli. Chlapec Jóšijáš je velikým zaslíbením i pro dnešní církev.

Je ovšem potřeba, aby tu byli ti, kdo neztratili svoji slanost, kdo stojí na Boží straně. Kdo žijí v důvěře ve svého Spasitele a Pána a věrně ho následují a poslouchají a nenechají se od toho odvést ničím a nikým. A umí těm, kdo hledají, ukázat cestu k víře, ke Kristu.

Víra se nedědí. Cestu k víře a ke Kristu musí najít každý sám. Ale ani nevěra se nedědí. Uvěřit v Krista může každý.

3.

Kdo se dotazuje na Boha, dojde k Bibli. To mne na Jóšijášovi vždy uchvacovalo: jeho veliká úcta k Božímu slovu. Při opravě chrámu najdou knihu Božího zákona. A čtou ji. A král roztrhne své šaty a bere to vážně. Bere vážně Boží slovo.

Tím začíná každá obnova duchovního života, obnova víry. Jednotlivce i společnosti. Za Jóšijáše, za Husa, za Luthera i dnes. Vzít vážně Bibli. Ptát se na Boží vůli a jednat podle toho. Žádná obroda církve nezačala jinak, než znovuobjevením Písma jako slova živého Boha – pro nás dnes. Každé duchovní probuzení je spojeno s láskou k Bibli – a jejím studiem.

Svitky, které našli v chrámu, tam možná ležely celá desetiletí. Možná to tam před lety někdo schoval, aby to nepadlo do rukou bezbožného krále Menašeho a jeho nohsledů. Dlouho to tam leželo. Dlouho si toho nikdo nevšiml. Dlouho na to nikdo nedbal.

A pak to vytáhnou a čtou. A najednou to slovo promluví. A osloví lidi. To je moc Ducha svatého za Bibli. Lidé ji mají v knihovně, práší se na ni, celá léta ji nevytáhnou. A pak ji otevřou – a ta kniha mluví!

Člověk je do toho vtažený a naráz ví: V této staré knize se mluví o mně. V téhle staré knize ke mně mluví svatý, svrchovaný Bůh. V této knize zní poselství Božího soudu nad mým životem. Vždyť já jsem jednal proti tomu, co je tu napsáno.

Člověk čte příběhy o Kristově ukřižování a najednou ví: To já křičel: „Ukřižuj!“ To já se posmíval. To já jsem přibíjel hřeby do jeho rukou. „To já a moje činy, mé zrady a mé viny jsou příčinou tvých běd. Jak písku, který leží u moře na pobřeží, i mých je hříchů bezpočet“ (522, sl. 3).

Je to stejný zázrak, jako když Jóšijáš pozná ve slovech knihy sám sebe a svůj lid. A člověk ví: Jsem pod Božím soudem. Neříká: „Vždyť to zdaleka není tak zlé, co dělám!“ Oslovení Božím slovem mu ukáže jeho hříchy a Boží soud. „Hospodin proti nám plane velikým hněvem,“ vyznává Jóšijáš.

4.

Návrat k Božímu slovu znamená nejen číst, ale podle Božího slova jednat, žít podle něho. Uzavřeli před Bohem smlouvu, že budou Hospodina následovat a zachovávat jeho příkazy, svědectví a nařízení z celého srdce (2Pa 34,31–32).

Vrací se zpět ke smyslu svého bytí opuštěnému předky. Vrací se zpět ke slavnosti. Objevují se tu slova tak častá u Pána Ježíše: následovat a zachovávat, zůstávat a setrvávat. Koho osloví pronikavé slovo Písma, ten zůstává s Ježíšem, chodí s ním. Za Ježíšem není možné přijít jednou týdně nebo měsíčně na krátkou návštěvu. S Ježíšem je zapotřebí chodit, zůstávat s ním, setrvávat u něho, vytrvale ho následovat.

Jóšijáš uzavřel smlouvu – a zavázal k tomu i ostatní. U Nehemiáše čteme, že lidé šli podepsat slib Bohu. Jindy vystoupili z řady. Někdy zdvihli ruku, vstali. Následování vyžaduje rozhodnutí, vyžaduje jasné přiznání před druhými.

Mnozí křesťané žijí ve zvláštní anonymitě. Jen nedávat najevo, že patří ke Kristu. Ani před vlastními, natož před cizími. Jsou ale chvíle, kdy je nutné se ke smlouvě s Bohem přiznat veřejně. A dát se na cestu následování a zachovávání Božích příkazů. Třeba slavnostním slibem. Ten potvrzuje, že to se zachováváním Božího slova myslí vážně.

Se zvláštním smutkem jsem vždy četl slova prorokyně Chuldy. Zvěstovala, že Jošijášovo pokání způsobí, že předpověděný Boží trest bude pozdržený a přijde až po Jošijášově smrti. Říkal jsem si: Není to málo? Sám se tomu vyhnout, ale přesto s úzkostí myslet na to, co postihne další generace? Stálo to pokání a obnova za to? Když to neodvrátilo Boží trest?

Jednoznačně, ano, stálo. Každé pokání za to stojí. Pozdrželo Boží trest, získalo čas. Vrátilo smysl existenci Izraele. Boží lid opět měl svou slanost. A připravilo Boží lid na strádání a zkoušky v exilu. Mnozí si na cestu do babylónské ciziny nesli planoucí víru. Mnohým se Boží slovo stalo drahým.

Lidsky viděno by se snad dalo říci: Bez tohoto hlubokého návratu k Bohu a jeho slovu by Boží lid nepřežil babylónské zajetí. Zanikl by.

Pokání má vždy hluboký smysl. Návrat k Bohu je také to nejlepší, co můžeme dát lidem kolem sebe i jako odkaz dalším generacím. Návrat k Bohu, návrat ke slanosti víry.

Jistě, víra se nedědí. Ale vlastní víra může být příkladem, motivovat, pomáhat, posilovat. Pokání má vždy veliký smysl. To je smysl postní doby: obnovit víru, obnovit vztah k Bohu. Abych měl zase slanost Ježíšova učedníka.

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Chceme být světlem a solí tomuto světu, Pane Ježíši Kriste. Přitahuj si nás k sobě, obnovuj nás. Posiluj v nás lásku k tvému slovu, k tvé pravdě. Chceme tě následovat. Amen.

Michal Šourek, 3. 3. 2024